

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3066/2021
22.09.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дубравка Поповић Димитријевић, адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Дирекције фонда са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Немања Срзентић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1593/21 од 22.04.2021. године, у седници већа одржаној 22.09.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1593/21 од 22.04.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3549/19 од 13.10.2020. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3549/19 од 13.10.2020. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се поништи као незаконито решење туженог бр. .../19 од 04.09.2019. године, односно 10.09.2019. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду са припадајућим анексима. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоца врати на радно место референт за ..., Одсек за ..., Одељење за ..., Сектор за ... у Дирекцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање у Београду. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1593/21 од 22.04.2021. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3549/19 од 30.10.2020. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 7211...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац био у радном односу код туженог на радном месту вишег референта за ... у Сектору за Решењем туженог од 04.09.2019. године тужиоцу је отказан је уговор о раду због тога што је неоправдано изостао са посла у периоду од 16.05.2019. године до 04.06.2019. године и на тај начин извршио радњу повреде радне обавезе прописане тачком 19. алинеја 5. Уговора о раду од 24.10.2011. године и непоштовања радне дисциплине утврђене чланом 3. став 1. тачка 16. Правилника о радној дисциплини и понашању запослених код туженог од

27.05.2008. године. Уговор о раду је отказан на основу члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду и члана 179. став 3. тачка 8. наведеног Закона.

Током поступка је утврђено да је тужилац предао формулар захтева за коришћење годишњег одмора свом колеги ББ 15.05.2019. године и овластио га да у његово име прибави сагласност за годишњи одмор и исту преда надлежној служби туженог, што је ББ заборавио да учини. Дана 31.05.2019. године тужилац се обратио туженом захтевом за накнадно одобрење другог дела годишњег одмора из 2019. године, у коме је наведено да захтев није благовремено поднет због насталог неспоразума између тужиоца и именованог колеге, што тужени није прихватио, већ је донео упозорење 06.06.2019. године на постојање разлога за отказ уговора о раду, по којем се тужилац изјаснио 21.06.2019. године, а затим и оспорено решење.

Код тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев позивајући се на одредбе члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду и члана 19. Уговора о раду, као и члана 3. став 1. тачка 16. Правилника о радној дисциплини и понашању од 27.05.2008. године, будући да је тужилац неоправдано изостао са рада у периоду од 16.05.2019. до 04.06.2019. године. По оцени судова, тужилац је одговоран за учињену повреду радне обавезе, с обзиром да пре одласка на годишњи одмор није прибавио сагласност послодавца и није проверио да ли је захтев у његово име благовремено поднет. Другостепени суд је оценио да је без утицаја да ли је тужени толерисао ретроактивно поднете захтеве у истим ситуацијама јер и да јесте, то не може послужити као основ за заснивање истоврсног права тужиоца јер је у питању неправилна пракса туженог – супротна изричитим правилима Процедуре за радне односе и обуке од 06.04.2017. године.

По оцени Врховног касационог суда, не може се прихватити закључак нижестепених судова да је тужиоцу применом наведених одредаба законито отказан уговор о раду јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену општим актом или уговором о раду. Оспореним решењем тужиоцу је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе прописане тачком 19. Уговора о раду и непоштовања радне дисциплине утврђене чланом 3. став 1. тачка 16. Правилника о радној дисциплини и понашању запослених код туженог од 27.05.2008. године које се састоје у неоправданом изостанку са посла.

Неспорно је да је тужилац предао писани захтев за коришћење годишњег одмора свом колеги који је у његово име требало га преда туженом, затим да од 16.05.2019. године до 04.06.2019. године није долазио на посао и да тужиочев накнадно поднет захтев од 31.05.2019. године, није одобрен. Међутим, судови нису на поуздан начин утврдили чињеницу да ли је захтев предат у складу са праксом туженог и да ли запослени користе годишњи одмор по накнадно добијеној сагласности, што је од утицаја на примену отказног разлога из члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду. Недолазак на рад представља повреду радне обавезе, али та околност сама по себи не значи и да постоји оправдан разлог за отказ уговора о раду из члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду, јер је том законском одредбом изричито прописано да је повреда радне обавезе санкционисана отказом уговора о раду ако ју је запослени учинио својом кривицом, што значи да је постојање кривице запосленог услов за давање отказа уговора о раду, применом наведене одредбе закона. Стварна заблуда искључује

кривицу и постоји кад запослени учини повреду радне обавезе у погрешном уверењу да постоје околности према којима би, ако би те околности стварно постојале, предузета радња била допуштена.

Нижестепени судови су одлучујући о кривици за повреду радне обавезе оценили да тужилац није поступао са дужном пажњом, јер је годишњи одмор користио без сагласности послодавца, а није проверио да ли је захтев за коришћење истог у његово име благовремено поднет. Оцењено је да је без утицаја што је тужени толерисао накнадно поднете захтеве за коришћење годишњег одмора, с обзиром да погрешна пракса (чак и да постоји), не оправдава запосленог и не искључује његову одговорност. Код туженог постоји Процедура за радне односе и обуке (02/3 бр. 031 – 3090/17 од 06.04.2017. године), којом је прописан начин остваривања права из радних односа, укључујући и право на коришћење годишњег одмора, која по оцени другостепеног суда, у конкретном случају није поштована. Међутим, судови у току поступка нису утврдили да ли је ту Процедuru дословно примењивао сам тужени или је његова пракса била другачија, посебно када се имају у виду исказ тужиоца саслушаног као странке и искази сведока да је тужени често толерисао неблаговремено поднете захтеве и накнадно давао одобрења за годишњи одмор. Од тог утврђења зависи да ли је тужилац одсуствовао са рада неоправдано или у оправданом уверењу да ће и његов захтев бити одобрен, као и оцена да ли је код тужиоца постојала стварна заблуда, која би искључила његову одговорност за повреду радне обавезе због које му је престао радни однос.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио на поновно суђење првостепеном суду који ће имати у виду примедбе изложене у овом решењу и изнова ценити околности које су претходиле доношењу решења о отказу уговора о раду, понашање тужиоца, наводе о чињеницама које је тужилац изнео у захтеву од 31.05.2019. године и изјашњењу на упозорење од 06.06.2019. године, као и поступање туженог поводом тужиоцевог захтева од 31.05.2019. године и навода одбране тужиоца, а које су од утицаја на оцену законитости решења о отказу уговора о раду на основу члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић